

Nedávno zemřelý kulturní a sociální antropolog Claude Lévi-Strauss (nar. 1908) je oprávněně považován za spoluvůrce duchovního klimatu druhé poloviny dvacátého století. Spolu se svým americkým „protějškem“ Franzem Boasem hlásal kulturní relativismus, který se stal účinným nástrojem „dekonstrukce“ už tak otřeseného sebevědomí Evropanů.

Je prostým faktem, že obyvatelé Evropy stavěli gotické katedrály, vytvořili vědu Galilea, Newtona a Darwina atd. a že australští Aboriginci a kanibalové z Nové Guineje nikoliv (Bertalanffy). Lévi-Strauss však patřil k té generaci intelektuálů, která po druhé třicetileté válce řekla „dost“ – a přišla s tvrzením, že tento fakt sám o sobě nemá vlastně žádný význam: např. mezi hrdelním popěvkem domorodce, provázeném zvukem umně vyrobených kostěných chřestítek, a Wagnerovou operou tak není kvalitativní rozdíl, neboť víra ve Wagnerovu převahu je ve skutečnosti jen „absolutně naivní“, etnocentrický předsudek – „evropská iluze“.

Tak se mj. rodila dnešní politická korektnost a univerzitní etnomasochismus.

Ponechme však otázku, zda je svět skutečně lepší, klademe-li („demokraticky“) na stejnou úroveň „abstraktní“ představy lovce lebek z Bornea či afroamerických obřadníků Abakuá i hrdiny Homéra, Danta, Shakespeara či Goetha, stranou. Dnes chceme poukázat na tři paralely mezi Lévi-Straussem a Evolou.

Evola byl přesvědčen o existenci primordiální „tradice“. Totéž se pokoušel dokázat Lévi-Strauss. Pojetí této „tradice“ bylo ovšem u nich zásadně odlišné. Evola, úplně mimo tzv. „akademické myšlení“, líčil „předhistorického“ člověka překonávajícího prostřednictvím rituálu (vázaného k pravzoru) „reálně“ přechod mezi profánní a posvátnou oblastí skutečnosti a zakládajícího i obnovujícího „pobytem“ a „konáním“ v sakrálnu danou kulturu. Freudovo „nevědomí“, a jungiánství, z něhož vycházel Lévi-Strauss, mu proto bylo (jako psychologismus, pouhý „odraz“ a „metafora“) zcela cizí, stejně jako metoda strukturalismu (oproti metodě intelektuální intuice). Oba však – pravda – tomuto „neviditelnému“ přisuzovali větší sílu (a tedy nadřazenost) než smyslově „viditelnému“.

Oba muži také odmítli evolucionismus, byť každý z jiných důvodů. Samotná technická vyspělost „mechanických prostředků“ západní civilizace jim rozhodně nebyla znakem její nadřazenosti. Ale zatímco u Lévi-Strausse je toto odmítnutí – alespoň v interpretacích – hlavně nástrojem kulturní nivelizace „dynamického a stacionárního“, pro Evolu je tím, čím západní člověk nemůže kompenzovat ztrátu kontaktu s metafyzickou skutečností.

Jak Evolu tak i Lévi-Strausse lze nicméně situovat do evropského tábora skeptického, kritického a pesimistického myšlení („svět začal bez člověka a bez něho také skončí“, píše Lévi-Strauss). A dílo obou bylo ideologizováno. Evola se také přímo angažoval v odporu vůči „involuční“ realitě „sovětského bolševismu“ a „angloamerického liberalismu“, zprvu na straně italské a německé revoluce, po roce 1945 podle hesla „co padá, třeba postrčit“ (Nietzsche) – odtud Lidé mezi troskami; egalitář Lévi-Strauss zůstal „pouhým“ akademikem, jeho vliv byl však v nastalém klimatu obrovský a po roce 1968, kdy byl „kulturní nebolševismus“ (a la „Frankfurt“) definitivně kooptován do „svobodného světa“, se ještě zvětšil. Axiomy jejich myšlení a činnosti (např. rovnost-nerovnost) jsou nesmiřitelnými protiklady, vyústily však – každý jiným způsobem a v jiné oblasti – v příspěvky a podněty k destrukci současné západní společnosti. Nevíme, nakolik se v ní Lévi-Strauss mohl cítit cizincem nebo k ní dokonce pociťoval zášť (jako třeba Derrida), a „psychologizaci“ přenecháváme jiným, přinejmenším však necítil, že „je co bránit“. Evola uvěřil, že „už není bránit co“, což nejspíš pramení z jeho podcenění biologicko-genetického kořene kultury, „germenu“ zakotveného v etnicky homogenní pospolitosti/společnosti. A ve vědomí, které probouzíme, o nepřetržité řadě předků, od nichž – jak zdůrazňuje Pierre Krebs – držíme tu nejcennější mezi všemi výsadami – totiž výsadu se jim podobat podle zákona pramenícího z božské vůle – jediného božství, jehož jméno „známe“: dědičnosti!